

20230313 Algemeen Dagblad Onrust op de terrorismeafdeling van de gevangenis wie mag Nederlander blijven en wie niet

https://www.ad.nl/binnenland/onrust-op-de-terrorismeafdeling-van-de-gevangenis-wie-mag-nederlander-blijven-en-wie-niet~ab2323a6/?cb=edb44eb835e9846bc45cc028ebdb5c9a&auth_rd=1

Onrust op de terrorismeafdeling van de gevangenis: wie mag Nederlander blijven en wie niet?

Een uit Syrië teruggekeerde IS-vrouw dreigt haar Nederlandse nationaliteit kwijt te raken. Het kan ertoe leiden dat ze wordt uitgezet naar Afghanistan, waar de extremistische taliban aan de macht zijn. Haar vader is wanhopig.

Vader Nangyalai is bang. „Ik weet het niet meer, ben ten einde raad. Helpt u mij alstublieft”, schrijft de 65-jarige man in een brief aan de Tweede Kamer en de burgemeester van zijn woonplaats. Nangyalai verloor in 2017 al een zoon: de jonge twintiger reisde naar Syrië, sloot zich daar aan bij terreurgroep IS en kwam om. Nu dreigt hij, zo schrijft Nangyalai, ook nog een dochter te verliezen. „Kunt u ons weer hoop en vertrouwen geven?” Laat haar niet weer onder invloed komen van extremisten, stelt hij.

Ook die dochter, Sadaf (nu 32), reisde in 2014 naar Syrië, haar jongere broertje achterna. Ze kwam eind 2020 weer terug en werd hier [tot vijf jaar cel veroordeeld](#). Een van de zwaardere straffen die tot nu toe is gegeven aan teruggekeerde IS-vrouwen. „Tot mijn zielsgrote spijt hebben acht jaar geleden twee van mijn jongste kinderen als pubers een zeer domme fout gemaakt, daartoe verleid door radicale islamitische rekruteerders. Mijn dochter heeft haar volledige verantwoordelijkheid genomen en is niet in hoger beroep gegaan tegen haar straf”, vertelt haar vader. „Ik heb haar gezegd dat het Nederlandse rechtssysteem eerlijk, streng maar rechtvaardig is en dat zij na het uitzitten van haar straf een kans zou krijgen om haar leven hier weer op te pakken.”

Op sympathie van de meeste Nederlanders hoeven ze niet te rekenen

Nu dreigt er echter nog een extra straf voor Sadaf. Eentje die, zo stelt haar vader, nog veel ingrijpender is: de overheid neemt haar Nederlandse nationaliteit af. Dat kan omdat het gezin ook nog de Afghaanse nationaliteit heeft. Het houdt in dat Sadaf, als ze haar straf heeft uitgezeten, niet meer legaal in Nederland verblijft. „Wat gebeurt er dan? Wordt ze uitgezet naar een levensgevaarlijk land, wordt het de illegaliteit in Nederland of wederom een terugval richting de rekruterende handen van de radicale moslims?”

De situatie van de uit Syrië teruggekeerde IS-vrouwen is een ingewikkelde. De Nederlandse overheid brengt hen voor de rechter. Maar wat met hen aan te vangen als ze vrijkomen? Op sympathie van de meeste Nederlanders hoeven ze niet te rekenen: als ze een goed leven hadden willen hebben, hadden ze zich maar niet bij IS, die terreurgroep die dood en verderf zaaide, moeten aansluiten. Een tweede kans? Die hebben de slachtoffers van IS ook nooit gekregen. Politiek Den Haag had de vrouwen überhaupt liever niet terug in Nederland gezien. In 2015 stelde premier Rutte dat ['uitgereisde jihadisten beter daar kunnen sneuvelen'](#).

Stijgende paniek

Zeker honderd Nederlandse Syriëgangsters kwamen inderdaad om in het strijdgebied. Maar de realiteit is ook dat er inmiddels tientallen zijn teruggekeerd. Van zeker zeventien teruggekeerde vrouwen loopt het proces nog. Op de speciale vrouwenafdeling voor terrorismeverdachten in de gevangenis in Zwolle heerst stijgende paniek over het afnemen van de Nederlandse nationaliteit. De vrouwen zien hun tweede kans in rook opgaan en maken zich zorgen over de toekomst van hun vaak jonge, in Syrië geboren kinderen.

Het parlement ging in 2017 akkoord met het kabinetsvoorstel om van jihadisten de Nederlandse nationaliteit af te nemen. Het gebeurde tot en met deze zomer zo'n 45 keer, meldde *RTL Nieuws* eerder. De helft van die personen verbleef op dat moment nog in het buitenland. Vijf mensen verlieten na het intrekken van hun paspoort ook daadwerkelijk Nederland.

De maatregel geldt niet voor alle terrorismeverdachten: wie maar één nationaliteit heeft, kan die niet verliezen. [Amber K.](#), [Laura H.](#) en Krista van T. zullen Nederlander blijven, maar bij Sadaf S., [Nawal H.](#), [Fatima H.](#) en nog een groot aantal anderen is of was dat maar de vraag. Ook deze vrouwen groeiden (grotendeels) op in Nederland, radicaliseerden in Nederland en vertrokken vanuit Nederland naar Syrië, maar zijn straks geen Nederlander meer. Hun rest straks nog hun Marokkaanse of Afghaanse paspoort. Advocaten stellen al jaren dat dat onderscheid discriminatie is.

Het levert in de praktijk ook problemen voor de rijksoverheid op. Zo staat Marokko, het land dat de meesten als tweede nationaliteit hebben, niet te trappelen om veroordeelde terrorismeverdachten terug te nemen. Volgens het ministerie van Justitie en Veiligheid zitten er momenteel enkele, maar 'minder dan vijf' terrorisme-veroordeelden wiens nationaliteit is afgenomen vast in een uitzetcentrum. Hun uitzetting verloopt dus niet soepel.

Machtsgreep van die taliban

De zaak van Sadaf S. is zo mogelijk nog ingewikkelder. Wat doe je met een alleenstaande vrouw (33) die alleen nog de nationaliteit heeft van een land waar de extremistische, notoir vrouwonvriendelijke, religieuze scherpslijpers van de taliban aan de macht zijn? Na de machtsgreep van die taliban, in de zomer van 2021, zette Nederland tijdelijk helemaal geen Afghanen uit naar dat land. Die tijdelijke stop liep in februari af.

Het cynische: in 1997 vluchtten de ouders van Sadaf, met hun vijf jonge kinderen, juist voor die taliban naar Nederland. Ze kregen hier asiel. Dat zal Sadaf hoogstwaarschijnlijk geen tweede keer verleend worden.

Maar wat als Sadaf, als alleenstaande vrouw, niet wordt uitgezet? Voor wie geen geldige verblijfspapieren voor Nederland heeft, rest een bestaan in een schaduwwereld: zonder bankrekening, zonder legaal werk, zonder onderwijs.

Marokkaanse is ze alleen op papier

Een andere teruggekeerde IS-vrouw met een dubbel paspoort, Nawal H. (37, moeder van vier kinderen), begon vorige week tijdens haar proces in de rechtbank Rotterdam over de onrust in de Zwolse gevangenis. Ze betoogde dat het afpakken van het paspoort averechts werkt op de deradicaliseringsprogramma's in de gevangenis. „Hoe wil je mensen leren begrijpen dat extremisme fout is, als je als overheid mensen naar de taliban stuurt?“, verwees ze naar de zaak van Sadaf. En over zichzelf: „Ik ben Nederlander, dat is mijn identiteit.“ Marokkaanse is ze alleen op papier.

De Inspectie Justitie en Veiligheid deelde in 2022 in een rapport over de Terrorismeafdeling 'de zorgen van professionals als het gaat om het toepassen van resocialisatiedoelen' na intrekken van de Nederlandse nationaliteit. De inspectie ziet ook 'risico's voor de nationale veiligheid doordat deze personen mogelijk uit beeld raken als ze niet naar het land van hun tweede nationaliteit kunnen'.

De advocaat van Sadaf S., Flip Schuller, heeft beroep aangetekend tegen het intrekken van haar Nederlandse pas. Dat had in een eerdere zaak succes. Fatima H. uit Tilburg werd in eerste instantie door Nederland uitgezet naar Marokko. Tot de Raad van State die beslissing terug draaide. De Raad vond dat in eerdere procedures te weinig rekening was gehouden met de kinderen van Fatima.

Hoe de zaak van Sadaf zal aflopen, is nog onduidelijk. Zelf zei zij, toen ze in 2021 voor de rechter stond: „Ik heb een grote fout gemaakt en daar heb ik spijt van. Nu zoek ik genade. Als ik iemand pijn heb gedaan, dan bied ik daarvoor excuses aan aan de hele wereld.“